

A Fővárosi Ítéltábla dr. Millen Béla ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - dr. Szalka Renáta Éva jogtanácsos által képviselt alperesi Fegyház és Börtön (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértésértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. november 23. napján kelt 36.P.21.047/2017/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 160.000 (százhatvanezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2015. február 16-tól töltötte jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetését az alperesnél. 2016. május 8-án a felperes nagymamája elhunyt, erről a felperes telefonon 2016. május 10-én édesanyjától szerzett tudomást. Ezt jelezte az alperesnél azzal, hogy szóban közölte, hogy szeretne majd jelen lenni a temetésen, de annak időpontját még nem tudta. Miután azt a tájékoztatást kapta, hogy erre nagy valószínűséggel nem lesz lehetőség, kérte jogi képviselője segítségét.

A felperes képviselője 2016. május 12-én a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságához kérelmet terjesztett elő, hogy tegyék lehetővé a felperes nagymamája temetésén való részvételét 2016. május 14-én 11:00 órakor ...ban. Kérte a temetésen való megjelenés oly módon történő biztosítását, hogy a felperes biztonságos őrizete a temetéshez méltó módon, a lehető legkisebb feltűnést is mellőzve történjen, kérte elektronikus nyomkövetővel történő őrizet biztosítását.

A kérelem 2016. május 13-án megérkezett az alpereshez, az alperes elrendelte a kérelem kivizsgálását, a vezetőnevelő és az osztályvezető helyettes a kérelem teljesítését nem támogatta. Utaltak arra, hogy nem áll rendelkezésre környezettanulmány, és a kérelemhez nem csatoltak igazolásokat.

Az alperes parancsnoka a felperes kérelmét 2016. május 13-án kelt határozatában elutasította azzal az indokolással, hogy a fogvatartott és védője a kérelemhez nem csatolt igazolásokat, és a törvényalkotó az elektronikus nyomkövető alkalmazását nem a temetésen való fogvatartotti

részvétel céljából vezette be, így alkalmazását nem engedélyezi. Utalt emellett az idő rövidségére és arra is, hogy a felperes előállítással a temetésen való részvételét nem kérte.

A felperes 2016. június 3-án 2.000.000 forint általános kártérítés iránti igényt terjesztett elő azzal az indokolással, hogy az alperes a felperest indokolatlanul korlátozta kegyeleti joga gyakorlásában a temetésen való megjelenése akadályoztatásával. Az alperes a kártérítési eljárásban 2016. augusztus 17-én a felperes fogvatartotti kártérítési igényét elutasította.

A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 2.000.000 forint kártérítés és annak 2016. május 14-től járó törvényes kamata megfizetésére. Pontosított keresetében kegyeleti jogának megsértésére hivatkozott. Sérelemdíj iránti igényét azzal indokolta, hogy a felperes nagyon közeli kapcsolatban állt a nagymamájával, 15 éves koráig a nagymama nevelte, tervezte, hogy a büntetés letöltését követően hozzá költözik. Az alperes eljárása a közeli hozzátartozó elhunytából eredő megrázkódtatáson túl ezért indokolatlan megpróbáltatással járt, fokozott lelki megterhelést jelentett. Keresetében előadta, hogy az alperesnek felróható, hogy nem tette lehetővé az elektromos nyomkövető rendszer házirendben, a kegyeleti jog gyakorlása érdekében biztosított alkalmazását. Álláspontja szerint az alperes károkozó magatartása azzal valósult meg, hogy nem alkalmazta a felperes által kért elektronikus eszközt annak ellenére, hogy ennek használatára alkalmasnak minősítette a felperest. Az alperes sérelmezett magatartása okozta azt, hogy a felperes a kegyeleti jogát nem gyakorolhatta, a felperest ezáltal indokolatlanul sanyargatta.

Előadta, hogy a kérelem előterjesztésekor nem rendelkezett okirati bizonyítékokkal, így a kérelemhez okiratot csatolni nem tudott. Jogellenesen korlátozta a kegyeleti jogának gyakorlásában, amikor nem tette lehetővé előállítását, nem engedélyezte az elektronikus nyomkövető alkalmazását és a kimaradást sem biztosította, holott ezek bármelyike biztosítható lett volna a Házirend alapján is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a jogszabályoknak megfelelően járt el. A szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (Bvhr.) 75. § (1) bekezdése alapján a kérelmezőnek igazolnia kell, hogy a kérelem indoka a valóságnak megfelel, a felperes azonban nem igazolta a kérelmének indokoltságát. Előadta, hogy a döntés meghozatala során biztonsági szempontú ellenőrzéseket kellett elvégeznie a biztonsági kockázat értékelése érdekében. Elektronikus távfelügyeleti eszköz az elítélttel szemben alkalmazható olyan biztonsági intézkedés, amelynek alkalmazását a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) akkor teszi lehetővé, ha az intézet elhagyásának engedélyezése megtörtént. Ezt az alperesnek mérlegelnie nem kellett, mivel az intézet elhagyása tekintetében elutasító döntés született.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 120.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdése, 2:50. § (1) bekezdése, 2:52. § (1) és (2) bekezdésére, a Bv. tv. 119. § d) pontja, 123. § (1) bekezdésére alapította, melyeket ítéletében ismertetett.

Abból indult ki a becsatolt fogvatartotti nyilvántartás adatai alapján, hogy az alperes a felperesi kérelem megérkezését követően haladéktalanul vizsgálatot kezdett. A lefolytatott vizsgálat, a rendelkezésre álló összes adat mérlegelése alapján hozta meg a kérelem elutasítására vonatkozó döntését. Figyelembe vette, hogy a felperes nem csatolta a kérelmet alátámasztó igazolásokat, értékelte továbbá, hogy a törvényalkotó az elektronikus nyomkövető alkalmazását nem a temetésen

való fogvatartotti részvétel céljából vezette be.

Elfogadta azt az alperesi védekezést, miszerint az alperes az intézet elhagyása iránti kérelmet utasította el, ezért további vizsgálatot nem igényelt az, hogy elektronikus távfelügyeleti eszközt lehet-e alkalmazni a Bv. tv. 149. § d) pontja alapján.

Értékelte, hogy a mérlegelés alapján hozott döntés tartalma a bíróság által nem vizsgálható felül, a mérlegeléssel hozott döntés a bv. intézet parancsnokának kizárólagos hatáskörébe tartozott, aki a bizonyítékokat mérlegelte. A döntés jogellenessége, önkényes jellege nem állapítható meg, hiszen a nyilvántartás adatai alapján a döntést vizsgálat előzte meg, és az intézet parancsnoka e vizsgálat eredményeként a rendelkezésre álló adatok mérlegelésével hozott döntést.

Mindezek alapján az alperes eljárása a Bv. tv.-ben írtaknak megfelelt, az alperes nem tanúsított személyiségi jogsértő magatartást, ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását.

Fellebbezésének indokául annak figyelembe vételét kérte, hogy 2016. május 10-én, amint tudomást szerzett a halálesetről, és még amikor nem tudta a temetés időpontját, azonnal szóban közölte az alperessel, hogy szeretne a temetésen jelen lenni. Az alperes ekkor úgy tájékoztatta, hogy erre nagy valószínűséggel nem lesz lehetőség. Ez a közlés arra enged következtetni, hogy ügyében már akkor kialakult az a vélemény, amikor semmiféle vizsgálat, mérlegelés nem is történt. Annak ellenére, hogy a Bv. tv. 123. § (1) bekezdése alapján van lehetőség közeli hozzátartozó temetésén való részvételre, az alperes már a kérelmével kapcsolatos vizsgálatot megelőzően hangoztatta, hogy nem lesz lehetősége megjelenni a temetésen. Eleve elutasított kérelme elutasításának utólagos igazolásául volt szüksége az alperesnek arra a hivatkozásra, hogy nem csatolta a kérelmet alátámasztó igazolásokat.

Hangsúlyozta, hogy az alperes olyan igazoló iratokat kért, amelyekről tudhatta, hogy nem állnak rendelkezésére.

Utólagos igazolási indok az is, hogy az elektronikus nyomkövető alkalmazását nem a temetésen való fogvatartotti részvétel céljából vezette be a törvényalkotó.

Nem vitatta, hogy a döntés az alperesi intézet parancsnokának kizárólagos hatáskörébe tartozik, a döntés tartalma a bíróság által nem vizsgálható felül. Azzal érvelt azonban, hogy a döntés csak formailag nem volt jogellenes és önkényes, ugyanis az alperes már akkor hangoztatta döntését, amikor vizsgálatot még nem is végzett az ügyben. Álláspontja szerint az alperes a vezetőnevelő és az osztályvezető helyettes kérelmet nem támogató véleményére, a környezettanulmány hiányára, az igazolások hiányára hivatkozást csak eszközként használta a jogszerűség látszatának fenntartásához. Észrevételezte, hogyha alperes tudott saját döntési helyzete nehézségére hivatkozni az idő rövidegére utalva, illetve arra, hogy a temetésen való részvételét előállítással nem kérte, akkor érthetetlen, miért kért olyan igazolásokat, amiket az idő rövidege miatt számára lehetetlen volt teljesíteni. Ez is arra utalt megítélése szerint, hogy csak látszólag volt jogszerű az alperes eljárása.

Hangsúlyozta, hogy az alperes az intézet elhagyása iránti kérelmet elutasítva maga teremtett olyan helyzetet, hogy a jogszerűség látszatával, de mégis önkényesen megakadályozza a temetésen való részvételét. Tudomása szerint 2015. február 16. és 2017. november 15. között nem volt olyan eset, hogy az alperes bárkinek hasonló ügyében kedvező döntést hozott volna.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és mivel a felperes az eljárás során nem bizonyította, hogy őt olyan kár érte volna, amely közvetlenül alperesnek felróható, jogellenes magatartással lenne összefüggésben, helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes személyiségi jogait nem sértette meg.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az elsőfokú ítéleti tényállás megalapozottságát a fellebbezés nem érintette. A fellebbező felperes az elsőfokú bíróság által feltárt tények alapján arra is következtetett, hogy az alperes visszaélt mérlegelési jogkörével, eleve nem kívánta engedélyezni számára, hogy a temetésen jelen lehessen. Ez az összefüggés azonban nem volt kétséget kizáróan bizonyított az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás alapján.

Az, hogy a 2016. május 10-én jelzett temetésen való részvételi szándékára az alperes egyik alkalmazottja akként reagált, hogy erre valószínűleg nem lesz lehetőség, csak arra utal, hogy az alkalmazott szerint az adott körülmények között kicsi az esély az engedélyezésre, azt azonban nem igazolja, hogy a döntéshozó a kérelem ismerete nélkül eleve eldöntötte a kérelem teljesíthetlenségét. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a csatolt Fogvatartotti Nyilvántartás (FANY) kivonata alapján, hogy az alperes a kérelem kivizsgálását - az idő rövidségére is figyelemmel - haladéktalanul megkezdte, és azt érdemben kivizsgálta. Az elsőfokú eljárásnak nem volt tárgya az alperes temetési célú eltávozás engedélyezésére vonatkozó gyakorlata, az sem állapítható meg, hogy mik voltak a felperes által hivatkozott, konkrétan meg nem jelölt kérelmek elutasításainak indokai.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak indokait azonban csak részben osztotta, a fellebbezésre is figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nem abból kellett kiindulni, hogy az alperes lefolytatta-e a kérelem kapcsán a megfelelő belső vizsgálatot. Az elsőfokú bíróság által elvégzett formális vizsgálat alapján, a perbe vitt személyiségi jog megsértésének hiánya nem volt megállapítható. A parancsnok mérlegelési jogkörének gyakorlása sem zárta ki a kegyeleti jog alperesi megsértésének lehetőségét.

A Bv. tv. 119. § d) pontja értelmében a szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt kegyeleti joga e törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolható, a Bv. tv. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján a büntetés végrehajtása alatt szünetel az elítélt szabad mozgáshoz való joga. Annak volt ezért jelentősége, hogy a felperes az alperes magatartása következményeként, a törvény rendelkezéseitől eltérően korlátozva volt-e a kegyeleti joga gyakorlásában, azaz az alperes jogszabálysértő magatartása miatt nem tudott-e részt venni a közeli hozzátartozója temetésén.

A kérdés megválaszolásához a felperes kérelmét és azzal összefüggően a jogszabályi környezetet kellett megvizsgálni és egymással összevetni.

A Ptk. 2:42. § szerinti kegyeleti jog gyakorlására a Bv. tv. 123. § (1) bekezdése szerinti korlátozás irányadó, melynek értelmében az elítélt a bv. parancsnok engedélye alapján - őrzéssel vagy anélkül - részt vehet közeli hozzátartozója temetésén. A (2) bekezdés alapján a bv. parancsnok elrendelheti mozgáskorlátozó eszközök alkalmazását, kivételes esetben megtagadhatja a temetésen való részvétel, illetve a kegyelet lerovásának engedélyezését. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdés szerinti rendkívüli eltávozás időtartama a szabadságvesztésbe beszámít. A (4) bekezdés szerint, ha az elítélt a temetésen nem vett részt, a parancsnok engedélyezheti a temetést követő 30 napon belül, hogy az elítélt lerója a kegyeletét a közeli hozzátartozója temetési helyénél. Az (5) bekezdés szerint az (1) és (4) bekezdés szerinti előállítás költségeit az elítélt köteles megtéríteni. A Bv. tv. 149. § d) pontja értelmében az elítélt intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében elektronikus távfelügyeleti rendszer alkalmazható a közeli hozzátartozó temetésén résztvevő elítélt felügyelete esetén.

A Bv. tv. fenti rendelkezései alapján az elítélt kegyeleti jog gyakorlása több korlátozás alá esik. Egyrészt a temetésen való részvétel rendkívüli eltávozással vagy előállítással történhet meg, de mindkettő parancsnoki engedélyhez kötött. A parancsnok mérlegelése során a közrend, közbiztonság védelme, a bűnügyi kockázati tényezők figyelembe vétele is a korlátozás legitim szempontjai közé tartoznak. A mérlegelés során az elítélt kegyeleti jogának gyakorlása és a közrend, közbiztonság védelméhez fűződő érdekek összemérése szükséges. A bv. parancsnokot továbbá nemcsak az engedélyezés, de annak módja, az őrzéssel történő előállítás, mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása, illetve az elektronikus távfelügyeleti rendszer alkalmazásával történő rendkívüli eltávozásról való döntésben is széles körű mérlegelési jog illeti meg. Azzal a korláttal azonban, hogy a Bv. tv. 123. § (2) bekezdése alapján a temetésen részvétel minden formában és módon való megtagadása csak kivételesen alkalmazható.

Az elsőfokú bíróság következtetésével szemben ezért a rendkívüli eltávozás és az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazására vonatkozó döntések nem egymást követő, hanem egymással összefüggő döntések a temetésen való részvétel engedélyezése iránti kérelem elbírálása során. Megalapozatlan volt ennél fogva a Bv. tv. 149. § d) pontja alapján ezen jogszabályi rendelkezés figyelembe vételének mellőzése, valamint ennek megfelelően az az alperesi indok is az elutasító határozatban, miszerint az elektronikus távfelügyeleti eszközt a jogalkotó nem a temetésen való részvétel biztosítására vezette be.

Az alperesi elutasító határozat egyik indokának alaptalanságából azonban nem következett az, hogy az engedély megtagadása indokolatlan, illetve jogszabálysértő volt, és ezáltal jogellenesen korlátozta az alperes a felperest kegyeleti jogainak gyakorlásában. Vizsgálni kellett a további elutasítási indokokat és a kérelem elbírálásának körülményeit.

A Bvhr. 74. §, 75. §-ai rendelkeznek a rendkívüli eltávozásra vonatkozó kérelem benyújtásának formai, tartalmi kellékeiről, valamint a szükséges igazolásokról. Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a Bvhr. 75. § (1) bekezdése alapján a kérelmezőnek igazolnia kell, hogy a kérelem indoka a valóságnak megfelel. Az (1) bekezdés értelmében a kérelem indokoltságát továbbá a bv. intézet ellenőrizheti, az indokok tisztázását kezdeményezheti. A kérelem indokoltsága fentiek alapján nem kizárólag halotti anyakönyvi kivonattal igazolható, azonban az idézett jogszabályhelyek az esemény és a jogosultság valamilyen igazolását és az igazolás ellenőrzésének lehetőségét megkövetelik.

A felperes nem vitásan nem tudta igazolni a kérelmének indokoltságát semmilyen módon, és a kérelemből sem tűnik ki az igazolás megkísérlése, az esetleges akadályoztatás indokának közlése sem. A jogi képviselő nyilatkozata a temetés időpontjának, helyének, a felperes közeli hozzátartozói minőségének igazolására nem alkalmas. Az idő rövidségére, a kérelem május 13-i beérkezésére és a 14-i temetés napjára figyelemmel nem volt elvárható a döntéshozatal folyamatának meghosszabbítása sem a bv. intézet részéről a jogi képviselőnek küldött, az igazolások beszerzésére vonatkozó felhívással.

A halál bekövetkezése, a kérelem beérkezése és a temetés időpontja közötti idő rövidsége kétségkívül nem volt a felperesnek felróható, így az sem, hogy a halotti anyakönyvi kivonat még nem állt a rendelkezésére. Ugyanakkor az alperesnek sem volt felróható, hogy az idő rövidsége akadályozta, hogy a kérelem indokoltságáról, a kérelemben foglaltak valóságáról meggyőződjön, illetve az elbírálás folyamatában a véleményező vezető nevelő által szükségesnek tartott rendőrségi környezettanulmányt beszerezze. A felperes esetében az idő rövidsége a feleknek nem felróható olyan külső körülmény, amely objektíve akadályozta a felperes kérelmének kedvező elbírálását a

szükséges igazolások és iratok hiányában. Az idő rövidsége és ezzel összefüggően a szükséges igazolások hiánya az alperesi mérlegelés és döntéshozatal olyan külső körülménye, amely az elutasító döntést kellően megalapozta.

Annak is jelentőséget kellett továbbá tulajdonítani, hogy a felperes a rendelkezésre álló adatok alapján a temetésre való előállítását nem kérte. A temetésen való részvételt feltűnés nélkül, az egyik legkedvezőbb, a legnagyobb biztonsági kockázattal és legminimálisabb költséggel járó, mozgáskorlátozó eszköz és őrzés nélküli, távfelügyeleti rendszer alkalmazásával kérelmezte, amihez azonban a fenti rendelkezések alapján az elítéltnak nincs alanyi joga. A kegyeleti joggyakorlás kereteinek meghatározása a parancsnok mérlegelési jogkörébe tartozik. Ennélfogva, ha egy ilyen kérelmet az intézet parancsnoka a mérlegelési jogkör gyakorlásának sérelme nélkül megtagad, az elítélt nem hivatkozhat alappal arra, hogy kegyeleti jogát jogellenesen korlátozták.

A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a felperes esetében megállapítható volt az is, hogy a kérelem elbírálása során az alperes egyik munkatársa, a kérelmet véleményező vezetőnevelő és osztályvezető helyettes rendőrségi környezettanulmány beszerezését látta szükségesnek a felperesre vonatkozó lakókörnyezeti kockázatok felmérésére. A lakóhely szerinti rendőrség útján beszerzett környezettanulmány idő rövidsége miatti hiánya - figyelembe véve a perbe csatolt FANY kivonat szerint a felperes által elkövetett bűncselekmény fajtáját (rablás) és a büntetés hosszát (5 év 8 hónap), felperes öngyilkossági kísérletére utaló előzményt is - az egyik legkedvezőbb és legnagyobb biztonsági kockázattal járó eltávozási formának elutasítását szintén kellően indokolhatta, visszaélészerű alperesi döntést nem támasztott alá.

Fentiek alapján a felperes közeli hozzátartozójának temetésen való részvételére irányuló őrzés nélküli eltávozásra irányuló kérelmet az alperes a rá irányadó Bv. tv. rendelkezéseinek megsértése nélkül, a megfelelő eljárást lefolytatva, a véleményeket beszerezve, mérlegelési jogkörében eljárva, részben alapos indokokkal tagadta meg. A lefolytatott bizonyítás alapján a felperes az általa előterjesztett kérelem fajtája, az idő rövidsége miatt be nem szerezhető igazolások és környezettanulmány hiánya miatt nem tudott részt venni a temetésen, nem pedig az alperes jogszabályoknak nem megfelelő döntése, vagy a kérelem visszaélészerű elutasítása miatt. A felperes kegyeleti joga megsértésére alapított keresete a Bv. tv. 123. §, a Bvhr. 75. §-a és Ptk. 2:42. § alapján ennél fogva nem volt alapos.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. § folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú perköltség az alperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdésének figyelembe vételével, az egy beadványra és a jogtanácsosi képviselőre tekintettel a másodfokú eljárásban szükséges munkavégzéssel arányosan 10.000 forintban megállapított jogtanácsosi munkadíjból állt.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a felperes költségmentességére tekintettel a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján határozott.

Budapest, 2018.február 23.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró